

Pochybno jest, zda vláda může agendu jednou svěřenou odvolati; zda tedy přenesená agenda nestává se částí samostatné působnosti obecní.

V každém případě bylo by účelno v nařízení si vymíniti případné odvolání přesunu.

Ovšem § 21. nenabyl dosud účinnosti (sr. § 1 prov. nař. č. 335/22 z důvodů mě neznámých).

Vláda tedy určí, zda obec s rozšířenou působností bude novou agendu obstarávat orgány volenými (obec zastup., obec. radou, komisemi), či úřednictvem neb sborem úředníků, či zda snad bude mezi orgány ty rozdělena — a dále určí pravidla pro projednávání této agendy (statut). S tím souvisí i ustanovení § 22 slov. novely, že ustanovení § 13, odst. 1., 2. a 4. zákona č. 233/20 platí pro města s rozšířenou působností.

Vývoj jde nesporně k unifikaci obcí. Bratislava a Košice obdržely zvláštní úpravu spíše z důvodů prestižních; všechny ostatní obce jsou buď veliko- nebo maloobce. Předpis o obcích s rozšířenou působností nenabyl doma účinnosti a jest otázka, zda výhody z tohoto ustanovení nebudou vyvázeny nepřehledností organizace obecní.

Dr. V. Fajnor :

Dedičské právo na Slovensku.*)

(Pokračovanie.)

Pri určovaní rozsahu dedičskej postupnosti podľa zákona musíme mať na zreteli nielen zásadné hľadiská, ale i praktické. Zásadne sa javí sa otázka dedičskej postupnosti podľa zák. tak, že ona nastáva, keď niet posledného poriadenia, alebo keď zostaviteľ nomenoval dediča vo svojom poslednom poriadení, alebo keď ho menoval len pre jednu časť svoju pozostalosti, — a konečne: keď menovanie dediča nenabudne účinnosti. Toto pravidlo spočíva na zásade, že pri každej pozostalosti má byť niekto successorom univerzálnym, či už podľa zákona, alebo podľa posledného poriadenia. V dôslednom prevedení vedie táto zásada k tomu, že i v tom prípade nastáva dedenie podľa zákona, keď zostaviteľ nomenoval dediča, ačkoľvek vyčerpá celú pozostalosť odkazmi. V tomto prípade je zákonné dedenie pre dediča »púhym menom« (inane nomen), lebo keď dedičovi nezostane z pozostalosti nič. Avšak formálne hľadiac na vec, je on predsá successorom univerzálnym, patrí mu právo ujať sa držby pozostalosti, a patrí mu povinnosť uspokojiť všetkých veriteľov a odkazovníkov. Celá táto zásadná konštrukcia je vybudovaná na meravej teórii, že osobnosť zostaviteľa musí byť úplne nahradená, recte: že musí byť v nej pokračované.

Prakticky stojí vec ovšem ináč. Keď odkazy úplne vyčerpávajú pozostalosť, — bez toho, žebý bol býval dedič menovaný, — vtedy netreba zákonného dedenia, lebo by ono bolo — materiálne berúc —

*) Výtah z rukopisných prednášok na univerzite Komenského v Bratislave v zimnom semestri 1922-23.

bezpredmetné. Veď zák. dedič zpravidla neprijme dedictva odkazmi úplne vyčerpaného. Súdy mu ho ani neodovzdávajú. Dľa súdnej praxi nemusi byť tedy vždycky dediča = qua successora univerzálného. Pri praktickom posudzovaní rozsahu dedenia podľa zákona není dôležité, či bol dedič menovaný alebo nie; ale dôležité je, či posledné poriadenie vyčerpáva odkazmi pozostalost', keď aj bez toho, aby povolávalo dediča. Keď takéto posledné poriadenie nabude účinnosti, tak niet zákonného dedenia, lebo ono nemá praktického významu.

[Naproti tomu: keď posledné poriadenie nevyčerpáva odkazmi celú pozostalost', alebo nabudne účinnosti len čiastočne, vtedy nastáva aj zákonné dedenie.

Vzájomný pomer medzi dedením podľa zákona a dedením podľa posledného poriadenia je ovšem o veľa dôležitejší, keď zostaviteľ disponoval s pozostalostou pri stanovení podmienky alebo pri určení doby. V takomto prípade musí nastúpiť zákonné dedenie aj vtedy, jestli odkazy úplne vyčerpávajú pozostalost'. A sice nastáva ihneď deláciou dedictva alebo splnením podmienok alebo nastúpením doby, alebo konečne po nastúpení rušiacej podmienky, alebo po uplynutí konečnej lehoty. Na tejto zásade sa zakladá následné dedenie, dľa ktorého patrí dedičovi zpravidla len užívanie pozostalosti, kdežto podstatu je povinný zachovať neporušenú pre dediča následného, a vydat' mu ju, jakonáhle je tu delácia následného dedenia.

Rozsah dedenia podľa zákona môže byť sporný, keď zostaviteľ obmyslí v poslednom poriadení zákonného dediča. Zásadne stojí vec tak, že z dedičského podielu, ktorý by dostal dedič dľa zákona, netreba sraziť (odpočítať) hodnotu, ktorej sa mu dostalo podľa posledného poriadenia. Výnimkou je tu ovšem povinný podiel nepominuteľného dediča, do ktorého sa musí započítavať všetko, čo dedičovi pripadlo mortis causa. Ináče je vecou výkladu, kedy a čo treba započítavať. Jestli možno mať za to, že zvláštne poskytnutie má slúžiť k ukojeniu povinného podielu a stačí na to, — tak obmyslený nedostane ničoho viac.

Táto istá otázka sa vyskytne aj vtedy, keď posledné poriadenie nevyčerpáva pozostalosti úplne, alebo keď stanoví, aby istý pozostalostný predmet nepripadol dedičovi. (Keď sú testamentárni dedičia zároveň najbližšími zákonnými dedičmi, a pozostalost' není vyčerpaná, — dedia nevyčerpaný zbytok oni sami ex lege. V druhom prípade, to jest: keď zostaviteľ poriadil, aby istý predmet nepripadol testamentárnemu dedičovi, pripadne on najbližšiemu zákonnému dedičovi. To isté platí aj vtedy, keď je k dedictvu povolaný manžel a niet potomkov. To jest: manžel dostane aj to, čo mu pripadlo z posledného poriadenia, aj to, čo zbylo, preto lebo pozostalost' nebola posledným poradením vyčerpaná. Teda dostane celú pozostalost'. Keď zostaviteľ stanovil, že istý pozostalostný predmet nemá pripadnúť povolanému manželovi, a niet potomkov, vtedy pripadne tento vylúčený pozostalostný predmet ascendentom a ďalej pobočnému príbuzenstvu.

Keď sú tu dedičia nepominuteľní, není možná úplne vylúčiť zákonné dedenie, lebo sloboda posledného poriadenia je obmedzená povinným podielom nepominuteľných dedičov. To, čo patrí dedičovi nepominuteľnému jako povinný podiel, nemôže byť poskytnuté nikomu inému ani posledným poradením. (Vydedenie je ovšem výnimkou.) Keď zostaviteľ poskytne nepominuteľnému dedičovi len povinného podielu čo aj vo forme odkazu, je to vo veci samej len dedenie povinného podielu ab intestato. Keď ale vetevný dedič dostane testamentom to, čo by ab intestato zdedil titulom dedictva vetevného, vtedy je tu **legát** nielen čo do formy, ale aj čo do podstaty. Lebo dedič vetevný není dedičom nepominuteľným. S imaním vetevným môže zostaviteľ nakladať pre prípad smrti úplne voľne, ovšem bez našt'rbenia práva dedičov nepominuteľných.

Právo dáva možnosť pokrevným (správne: príbuzným) a manželom, aby mohli po sebe vzájomne dediť podľa zákona. Tieto osoby sú tedy v zákonnom sväzku dedičskom medzi sebou. Pokrevní (recte: príbuzní) sú v zákonnom dedičskom sväzku medzi sebou in infinitum. Každý človek môže tedy zásadne dediť podľa zákona po ktoromkoľvek svojom príbuznom.

O zákonnom sväzku dedičskom môžeme aj povedať, že je špeciálnou podmienkou dedičskou, lebo je nezbytnou náležitosťou zákonného dedenia. Kto nepatrí do zákonného sväzku dedičského, nemôže dediť podľa zákona, len podľa posledného poradenia.

Keď príde rozhodovať, patrí-li niekto do zák. sväzku dedičského, — musí byť otázka posudzovaná vždycky podľa okamžiku delácie. Kto v okamžení delácie dedictva podľa zákona nepatrí už do zák. sväzku dedičského, nemôže dediť podľa zákona. Na príklad: Keď manželstvo už zaniklo, alebo adopcia bola už prvej rozlúčená. Podobne nemôže dediť podľa zákona ani ten, kto vstúpi do zák. sväzku dedičského po delácii, ku príkladu per subsequens matrimonium, alebo pozdejším adoptovaním.

Treba ešte poznamenať, že možný je aj taký príklad, že **zákonný pomer** príbuzenský existuje v okamžiku delácie zákonného dedictva, avšak patričný príbuzný preda nededi podľa zákona. Nededi totiž, kto vypadne v dôvodu niektorej dedičskej prekážky. Vypadnú tedy dedícia nespôsobilí, nehodní, — tí, ktorí sa dedenia platne zriekli, prípadne aj potomkovia týchto najposlednejších; ďalej kto dedictvo odmietol, a konečne dedič vylúčený a vydedený. Na týchto treba hľadať, jakoby v okamžiku delácie už neboli na žive.

O manželstve jako dôvode zákonného sväzku dedičského stačí niekoľko viet. Každé manželstvo zakladá zákonný sväzok dedičský. Ešte aj manželstvo domnelé (matrimonium putativum). Výnimkou je ovšem manželstvo zmätočné (matrimonium nullum). Tento zákonný sväzok dedičský z dôvodu manželstva prestáva, keď manželstvo bolo odporovateľné (m. rescissibile) a bolo skutočne aj napadnuté odporom. (Výnimkou je manželstvo domnelé.) Prestáva tento zák. sv. ded. evšem aj vtedy, keď bolo manželstvo právoplatným rozsudkom rozlúčené alebo aspoň rozvedené od lože a stola.

Pomer príbuzenský treba posudzovať podľa pravidiel práva rodinného. Kto je príbuzný podľa práva rodinného, je ním aj podľa práva dedičského. Môže tedy byť dedičom podľa zákona a tak patrí do zák. sväzku dedičského. Zákonný sväzok dedičský z dôvodu príbuzenstva je jednotnou, súvislou reťazou, bez ohľadu na to, či spojuje potomkov, či predkov, či príbuzných pobočných, a prerušuje sa len vtedy, keď vpadne do toho nemanželský pôvod (nezákonný rod). Nad príslušníctvom k istému zák. sv. ded. z dôvodu príbuzenstva rozhoduje tedy vždycky v prvom rade manželský alebo nemanželský pôvod. Každý z týchto dvoch pôvodov zakladá iný sväzok dedičský.

Zákonný sväzok dedičský sa neprerušuje, keď vstúpi doň príbuzný, zplodený z manželstva domnelého, lebo pôvod z manželstva domnelého sa pokladá i v dedičskom práve za úplne rovnocenný s pôvodom manželským.

Právne účinky nemanželského pôvodu môžu byť čiastočne odčinené uzákonením nemanželského dieťaťa, avšak takéto uzákonenie pôsobí v dedičskom práve v prípade legitímácie dodatočným manželstvom len odo dňa uzavretia sňatku, lebo uzákonené dieťa vstupuje len týmto dňom do zákonného sväzku dedičského. Z toho nasleduje, že takéto uzákonené dieťa nemá vlivu na jura quaesita manželských detí, ktoré sa už drier narodily. Legitímácia cestou milosti tiež nemá zpätnej účinnosti, ale pôsobí len odo dňa udelenia tejto milosti, alebo odo dňa smrti otcovej, jestli on počas udelovacieho pokračo-

vania zomrel. Krome toho obsahuje takáto legitímácia i obmedzenie, že jej účinnosť sa nevzahuje na príbuzných otcových a matkiných, ale len na uzákoneného samého a na jeho potomkov.

Vieme z rodinného práva z nauky o príbuzenstve, že sväzok príbuzenský vznikne aj adopciou (prijatím za svojho). Ale tu je ešte viacej obmedzení, než v predošlých prípadoch. Za prvé: adopcia nepôsobí voči príbuzným adoptujúceho a nepôsobí, — keď niet opačnej výhrady, — ani voči potomkom adoptovaného, narodeným pred adopciou. Za druhé: adoptujúci nemá zákonného práva dedičského po adoptovanom.

Môžeme tedy povedať, že zákonný sväzok dedičský vzniká zosiedmi dôvodov:

1. z platného manželstva,
2. manželským pôvodom (zrozením),
3. zrozením z manželstva domnelého,
4. legitímáciou dodatočným sňatkom,
5. legitímáciou cestou milosti,
6. adoptovaním,
7. zrozením nemanželským (medzi matkou, jej nemanželským dieťaťom a jeho potomkami, dohromady a navzajom, jako i medzi nemanž. dečkom a jeho súrodencami). (Curia 2892-1911.)

K prvému dôvodu treba doložiť, že zákonný sväzok dedičský vzniká platným manželstvom vzájomne medzi manželmi, — a domnelým manželstvom len k prospechu bonae fidei (t. j. bezolstného) manžela voči malae fidei (obmyslnému) manželovi.

K štvrtému dôvodu, t. j. k legitímáciou dodatočným sňatkom treba doložiť: zákonný sväzok dedičský vzniká medzi rodičmi a ich príbuznými, jako i medzi dieťkami a ich potomkami.

Pri legitímácii cestou milosti (bod 5.) vzniká zák. sväzok dedičský medzi otcom a uzákoneným dieťaťom a tohoto potomkami.

Pri adoptovaní (bod 6.) vzniká zákonný sväzok dedičský k prospechu adoptovaného a jeho potomkov, narodených po adopcii (v prípade smluvného dohodnutia aj k prospechu (drieň narodených) voči adoptujúcemu, — ale naopak nie.

Zrozením nemanželským (bod 7.) vzniká zák. sv. ded. — jako sme už povedali — navzájom, medzi matkou a nemanželským dečkom a jeho potomkami, jako i medzi nemanželským dečkom a jeho súrodencami. (Curia 2892-1911.)

K prípadom 4.—7. treba ešte doložiť, že k udržaniu nepretržitej súvislosti zákonného sväzku dedičského je potrebné, aby potomkovia dieťaťa boli vždy buďto zákonní alebo aspoň dodatočným sňatkom legitímovaní. Lebo keď by boli legitímovaní len cestou milosti, alebo dokonca keby boli nemanželského pôvodu, tak sa zákonný sväzok dedičský prerušuje.

Medzi osobami, patriacimi do toho istého zák. sv. ded. existuje zásadne vzájomná dedičská oprávnenosť, ponevác môžu jedna po druhej dediť. Avšak to neznamená, že aj poradie, v ktorom môžu dediť, je totožné. (Ku príkl.: rodič je so svojim manželským dečkom v zák. ded. sväzku. A predsa je rozdiel v ded. poradí: Dieťa dedí po rodičovi ihneď v prvom rade. A rodič môže dediť po svojom manželskom dečku len vtedy, keď ono nemá potomkov. V tomto prípade dedí rodič po svojom manželskom dečku až v druhom poradí. Ba niekedy až v treťom, keď má dieťa manželku).

Dedičská oprávnenosť — jako už rečeno — je zpravidla vzájomná, ale nemusí ňou byť. Môže byť aj jednostranná; ku príkladu pri domnelom manželstve. Bonae fidei manžel dedí po obmyslnom manželovi, kdežto tento po predošlom nededí. Podobne aj pri adopcii: adoptovaný dedí po adoptujúcom, ale adoptujúci nemôže dediť podľa zákona po adoptovanom a po jeho potomkoch.

Vzájomnosť zákonného sväzku dedičského závisí konečne aj od jakovosti pozostalostného imania. Ku príkladu: dieťa stojí voči rodičovi v zák. sv. ded. ohľadom celého a jakéhokoľvek majetku rodičovho. Kdežto rodič dedí z moci zákona po dieťati len jeho nadobudnutý majetok, a z vetevného majetku len to, čo dostalo dieťa od neho samého alebo od jeho predka. Toto isté obmedzenie platí aj pre pobočných príbuzných. Najväčší význam má ono pri polorodých bratoch a sestrách. Voči spoločnému rodičovi trvá medzi nimi plný a vzájomný zák. sväzok dedičský. Voči nespoločnému to platí ovšem len pre tých polorodých, ktorí pochádzajú od zostaviteľa jako od spoločného predka.

Čo sa týče obmedzenia zákonného sväzku dedičského vzhľadom k vetevnému majetku, tu treba poznamenať, že vetevný majetok neprechádza nazad na predkov potažne na ich potomkov ďalej, než odkiaľ pochádza. Kto sú v ďalšom stupni príbuzní, nemajú voči tomuto vetevnému majetku žiadneho zákonného nároku dedičského.

Konečne ešte niekoľko slov o množnom zákonnom sväzku dedičskom, ktorý môže povstať dvojím spôsobom:

1. keď sa soberú príbuzní, ku príkladu bratranec a sesternica,
2. keď je niekto so zostaviteľom viacnásobne príbuzný, ku pr. keď si dvaja bratia vezmú dve sestry. V tomto prípade je medzi ich deťmi až štvornásobný zák. sv. dedičský.

Základné pravidlo je pre viacnásobný zák. sv. ded., že oprávnený dedič dostane toľko a takých dedičských podielov, v kolkonásobnom zákonnom dedičskom sväzku stojí k zostaviteľovi. Rozumie sa, že môže dostať podiel aj z nadobudnutého, aj z vetevného imania.

Zákonný sväzok dedičský znamená púhu možnosť byť dedičom. In concreto sa stane dedičom ten, kto podľa dedičského poradia nasleduje. Toto poradie nazývame zákonnou dedičskou postupnosťou. (Gesetzliche Erbfolge, törvényes öröklési rend.) Kto nepatí do zák. sväzku dedičského, nemôže dedič podľa zákona. Ale tí, ktorí sú podľa dedičského poradia zostaviteľovi bližší dedičovia, než tí, ktorí sú ďalší. Z toho plynie, že bližší príbuzný vylučuje z dedičstva ďalšieho príbuzného.

Zákonná dedičská postupnosť je tedy preto tak dôležitá, lebo ustáľuje pevný poriadok, pevné poradie, kto má dedič prv, kto pozdejší. Jej pravidlá musia byť pevné, presné a jasné. Niekedy majú aj do istej miery originálny, národný charakter. To sa tvrdievalo vždycky o uhorskom práve dedičskom. Nebudeme zisťovať na tomto mieste, pokiaľ je toto tvrdenie pravdivé. Patrí to do právnej vedy snovnávej.

Zákonná dedičská postupnosť v uhorskom práve dedičskom spočíva na systéme parentél. Jeho podstata je v tom, že v zákonnom sväzku dedičskom treba sskupovať dedičov podľa parentél. To jest: oba rodičia spolu so svojimi deťmi tvoria jednu parentélu. Parentély nasledujú jedna za druhú podľa toho, v jakom stupni tá ktorá parentéla stojí k zostaviteľovi. Pri tom ovšem celá bližšia parentéla vylučuje celú ďalšiu parentélu. Všetci, kto dohromady tvoria bližšiu parentélu, predčia všetkých tých, kto tvoria dohromady parentélu ďalšiu. Vnútri v samej parentéle rodič predstihuje svojich potomkov, bližší potomok predstihuje zase svojho potomka. Tento môže tedy dedič len v tom prípade, keď jeho rodič (priamy predok zostaviteľov) už nežije, alebo keď vypadol. Ale aj v tomto prípade dedič sou jure, ponač dedičská oprávnenosť sa zakladá na príslušníctve do zákonnitého sväzku dedičského.

Parentélny systém má svoje výhody aj svoje vady.

Výhody sú: najlepšie prilieha na prirodzené rozčlenenie rodiny a zpravidla sa shoduje aj s vôľou zostaviteľovou. Lebo je normálnym, že zostaviteľ bližšie lne k tomu, kto mu je pokrevne bližším. Parentélny

system zabraňuje prilišnému drobeniu vetevného majetku a málo poľa necháva náhode. Najmä preto, pretože úmrtie príbuzných, padajúcich v poradí medzi zostaviteľa a dediča in concreto, nemá žiadneho vlivu na rozsah dedičského podielu. (Odchýlne od systému graduálneho.)

Tu by sme mohli poznamenať v zátvorke, že vedľa systému parentelného, ktorý sme už charakterizovali, sa rozoznáva aj systém graduálny a systém triedny.

Prvý by spočíval na tom, že by dedili vždycky najbližší príbuzní pohromade. Avšak prirodzený právny cit káže, aby potomkovia dedili drier než predkovia, lebo oni, jako mladá a tak prezumtívne hodnotnejšia generácia môžu pozostalostné imanie lepšie užiť a lepšie ho zveľadiť. A preto žiadne európske právo neprevádza meravý systém graduálny, ale v nejakej variácii s iným systémom.

Triedny systém spočíva v tom, že príbuzní sú sskupení s rôznych hľadísk do rôznych, špeciálne vymenovaných skupín, z ktorých prvej skupiny vylučujú tie pozdejšie. Najjednoduchšie by bolo, keby potomkovia vylučovali všetkých predkov a keby všetci predkovia vylučovali všetkých pobočných príbuzných. Avšak ani tento systém není možno previesť merave. Väčšina triednych systémov číní kompromis so systémom parentelným alebo graduálnym, po prípade s oboma. (Vid Tiisch cit. dielo str. 80 a nasled.)

O systéme uhorského dedičského práva sme už povedali, že spočíva na čistom systéme parentelnom s reprezentáciou. To isté platí v podstate aj o obecnom zákonníku občianskom. Tam je tiež zavedený parentelný systém s reprezentáciou, ale s obmedzením (pôvodne) na šesť parentiel. Avšak je zrejmé, že ďaleké parentely, ku príkladu V. a VI. boly zostaviteľovi už tak ďaleké, že takrečeno nebolo možno už viac hovoriť — podľa obecnej mienky a obecného ctenia — o »príbuzenstve«. Najmä v poslednej (VI-tej) parentéle povolávaní boli k dedičstvu dedovia pradedov zostaviteľových, čo znamená 32 prarodičov zostaviteľových!

I. novela k obč. zák. značne obmedzila zákonnú postupnosť, najmä preto, aby podľa zákona neboli obohacovaní ľudia, ktorí snáď ani nevedeli, že zostaviteľ žil, zomrel, a bol ich »príbuzným« (aspoň v právnickom smysle slova). Podľa I. novely je dedičstvo zo zák. obmedzené na štyri parentely. Prvá zahrňuje potomkov zostaviteľových a to tak, že synovia a dcéry sa delia rovným dielom. Keď niektorý z nich v dobe delácie už nežil, alebo nebol spôsobilý dedič, nastúpi v jeho podiel jeho deti rovným dielom (reprezentácia), alebožto delenie dedičstva podľa kmenov (per stirpes). Žijúci a k dedeniu spôsobilý dedič vždy vylučuje svoje potomstvo.

Keď niet potomstva, povolání sú k dedičstvu rodičia zostaviteľovi, jako parentéla druhá. Polovic dedí otec, polovic matka. Keď niektorý z rodičov nežije, nastupuje v jeho podiel (polovic) jeho kmen, jako v triede prvej. Keď v jeho kmene tiež niet spôsobilého dediča, pripadajú táto polovica druhému rodičovi a jeho kmenu. Tento prechod podielu nazývame nastúpením v dedičstvo podľa strán (strana otcova, strana matkina).

Keď niet spôsobilého dediča ani na strane otcovej, ani na strane matkinej, vtedy nastupuje v dedičstvo trieda (parentéla) tretia, t. j. dedovia a babičky zostaviteľové a ich potomstvo. A tu zase nastane dedenie podľa kmenov a podľa strán.

Keď niet spôsobilého dediča ani v tretej triede, nastupujú dedovia a babičky rodičov zostaviteľových; jako trieda štvrtá. Avšak zákonná dedičská postupnosť sa s nimi končí, to jest po zomrelom alebo nespôsobilom z nich nenastupuje už jeho kmen. Tu sa už môže diať len prechádzanie a delenie dedičstva podľa strán medzi dedmi a babičkami, ale ich potomstvo už nededí podľa zákona.

Keď niet spôsobilého dediča ani vo štvrtej triede, ba ani spôsobilého k dedeniu manžela, vtedy pripadá celá pozostalosť eráru (štátu, fisku) jako tak zvaná odúmrt (caducitas). (§§ 731.—741, 751., 760. obč. zák.)

Keď sme vykladali výhody parentelného systému, bolo poznamenané, že má aj svoje vady. Takéto vady sú na príklad nasledujúce: dedič môžu súčasne rovným dielom osoby, ktoré sú zostaviteľovi príbuzné v rôznom stupni; brat zostaviteľov a vnuk druhého brata zostaviteľovho (ovšem keď je sám z toho kmena) dedia rovným dielom, ačkoľvek prvý je v druhom kolene príbuzný a druhý až vo štvrtom. Dalej: rovnako ďalekí príbuzní dostanú cele rôzne podiely dedičské. Na príklad jedon syn má jedného vnuka, druhý päť vnukov. Ten jedon vnuk dostane toľko sám, čo tí druhí piati dohromady, ačkoľvek sú zostaviteľovi všetci v stejnóm stupni príbuzní.

Doložiť treba, že v uhorskom dedičskom práve zákonný sväzok dedičský v zásade vôbec není obmedzený ani pre najvzdialenejších príbuzných.

Príbuzenské kmény zákonného dedictva takto nasledujú za sebou:

1. potomkovia zostaviteľovi in infinitum,
2. rodičia zostaviteľovi a ich potomci in infinitum,
3. dedovia a babičky (tak zvaní starí rodičia) zostaviteľovi a ich potomci,
4. pradedovia a prababičky zostaviteľovi a ich potomci atď. atď.

V každej parentéli dedia potomci in infinitum. A síce rodičia patričného kmena medzi sebou, jako aj prví potomci medzi sebou rovným dielom a per capita, ostatní potomci per stirpes.

Tu musíme poznamenať, že Návrh uhorského obecného zákonníka občianskeho z r. 1900 už obmedzoval dedenie podľa zákona na 4 parentély, kdežto »Návrh 1916 (§ 1535) na 5 parentél.

Pri dedení vetevnom, ktoré je možné len keď niet priameho potomka zostaviteľovho, prvou parentélou sú rodičia zostaviteľovi a ich potomci, druhou parentélou sú dedovia a babičky (starí rodičia) zostaviteľovi a ich potomci atď. A to vždy s tým obmedzením, že môžu dediť len ten majetok, ktorý pripadl zostaviteľovi od nich alebo od ich predka.

Keď nieto vetevného majetku, alebo keď nikto nevznáša nároku z dedictva vetevného (tak zvaný uvoľnený vetevný majetok) — vtedy pripadne zdedený majetok manželovi; keď tento nežije alebo vypadne, pripadne zdedený majetok dedičovi majetku nadobudnutého. Keď ani takého niet, pripadne štátu jako odúmrt.

Musíme ešte poznamenať, že za prvou parentélou nenasleduje hned parentéla druhá, lebo túto predstihuje žijúci manžel alebo manželka. Len keď týchto niet, nastupuje dedenie parentély druhej.

Ponevác v uhorskom dedičskom práve existuje aj vetevné dedenie, následkom toho máme dvojakú dedičskú postupnosť. Pri potomkoch zostaviteľových niet rozdielu, čo sa týče dedenia vetevného. Potomkovia dedia všetok majetok zostaviteľov, či je on nadobudnutý (získaný) alebo vetevný. Keď potomkov niet, musíme robiť rozdiel medzi majetkom vetevným a nadobudnutým. (Následkom toho bude treba pertraktovať dedenie ascendentov v majetku vetevnom osobitne, a v majetku nadobudnutom tiež osobitne.

Keď niet žiadneho príbuzného, ktorý by sa nachádzal v zákonnóm sväzku dedičskom so zostaviteľom, alebo keď je nespôsobilý, alebo keď nechce dediť, vtedy pripadne celý majetok zostaviteľov, bez ohľadu na to, či je zdedený alebo nadobudnutý, štátu.

Najprírodzenejšou inštitúciou dedičského práva je dedenie potomkov, podľa ktorého pripadá veškerý majetok zastaviteľov (vyšmúc predmety vdovského dedenia) jeho potomkom.

Dedenie potomkov je upravené v §-e 9., časti I. Dočasných súdnych pravidiel (Judexkuriálnej konferencie) takto: »Keď niet záveti, prechádza celý majetok zostaviteľov na jeho zákonné deti, ktoré od neho pochádzajú: a keď jedno alebo druhé z nich už nežije, ale nechalo zákonných potomkov, dedia títo onú časťku, ktorá by bola naň pripadla; to jest: potomkovia z prvého pokolenia dedia podľa hláv, z ostatného pokolenia podľa kmenov.»

Z tohoto právneho pravidla môžeme dedukovať nasledovné zásady:

1. Pri dedení potomkov nie sú stupne dedičské obmedzené, a tak siahajú až do nekonečna.

2. Medzi mužskou a ženskou líniou niet rozdielu: dedia stejným právom a stejným dielom. Právo prvorodzenské v uh. ded. práve neexistuje.

3. Dedenie potomkov sa vzťahuje na veškerý pozostalostný majetok (z výnimkou predmetov vdovského dedenia); a tak netreba ani zkúmať, ide-li o majetok zdedený alebo nadobudnutý.

4. Dedičský podiel je stejný, a to jak medzi jednotlivými deťmi, tak aj medzi kmenmi a deťmi, jako aj vo vnútri jednotlivých kmenov. Keď niektoré dieťa z jakéhokolvek dôvodu vypadne a ostali poňom potomci, dostanú títo spolu jako kmen jednu celú časťku deťskú, a medzi sebou sa delia podľa hláv; jestli niektorý vnuk tiež vypadne a nechal potomkov, dostanú títo jako kmen takú časťku, jaká by bola padla na vypadnuvšieho vnuka a delia sa medzi sebou ovšem tiež dľa hláv. Totiež pravidlo platí aj pre ďalšie vypadnutia a nazývame ho reprezentančným právom potomkov. Systém uh. ded. práva podľa zákona je tedy systémom parentelným s reprezentáciou.

Poznamenat' treba, že potomci vypadnuvšieho potomka dedia časťku, ktorá by bola ináče jemu pripadla, svojim vlastným právom, suo jure: z čoho plynie, že neručia za dlhy vypadnuvšieho potomka (svojho priameho predka).

Prípady vypadnutia sú tieto: keď predok umrel, keď je nespôsobilý dedič, keď je nehodný, keď sa zriekol dedenia so záväznosťou aj pre svojich potomkov, keď odmietol dedičstvo, a konečne keď bol vydedený.

Z principu dedenia per stirpes nasleduje, že rodič a potomok môžu aj súčasne dediť po spoločnom predkovi, lebo bližšie pokolenie nevylučuje pokolenie ďalšie. To sa stáva v prípade množného sväzku príbuzenského, ku pr. pri manželstve bratranca so sestrenicou.

Keď sa niekto súčasne nachádza vo viacej kmenoch, môže dostať viacej dedičských podielov, lebo veď je účastný každého kmena. Každý kmen je totiž vo svojom vnútri jednotný, a každý člen kmena je účastný dedenia na základe púhej patricnosti ku kmenu, bez ohľadu na to, či vedľa toho patrí ešte aj do iného kmena alebo nie. Toto je princíp jednotnosti kmenovej.

5. Konečne treba rozvieť, kto všetko patrí medzi potomkov k dedeniu povolaných, Sem patria:

a) zákonné deti;

b) deti z manželstva domnelého;

c) deti uzáknené dodatočným manželstvom od uzavretia snatku (uzákoňuje aj dodatočné domnelé manželstvo);

d) deti uzáknené milostou odo dňa milostivého rozhodnutia, alebo jestli otec počas uzákoňovacieho pokračovania zomrel, odo dňa jeho smrti; ale dieťky takto uzáknené nemajú dedičského práva po príbuzných otcových a matkiných;

e) dieťky prisvojené (adoptované) a ich potomkovia, narodení po adoptácii; v prípade zvláštnej úmluvy aj všetci potomkovia; ale pri-

svojenie nepôsobí proti príbuzným prisvojiteľovým, a tak prisvojený ani nededí po nich;

f) nemanželské deti, ktoré práve tak dedia po matke, jako deti manželské. Toto pravidlo sa vyvinulo zo zvykového práva. (Viď aj. Cur. deciz. č. 79.) Nemanželské deti tej istej matky dedia po nej rovným dielom.

Nemanželské dieťa nikdy nededí po prirodzenom (nemanželskom) otcovi a jeho príbuzných. A síce nededí po nich ani vtedy, jestli otec uznal také nemanželské dieťa za svoje a uznanie dal zapísať do matriky. (Po nemanželskom dieťati môžu dediť, keď po nom nezostalo potomkov, jeho súrodenci. Curia 2892-1911.)

Musíme ešte podotknúť, že deti pod a)—e) sú s hľadiska rodinného práva vesmes zákonné a predsa nemajú stejného dedičského práva. A síce preto, lebo len deti manželské a deti z putatívneho manželstva požívajú me o b m e d z e n é h o a voči rodičom v z á j o m n é h o (obapolného) dedičského práva. Kdežto dedičské právo ostatných detí je síce voči rodičom vzájomné, ale neni neobmedzené.

Dedičské právo detí dčdatočným sňatkám alebo milostou hlavy štátu uzákonených, jako aj detí adoptívnych, je v prvom rade obmedzené čo do času, ponevác počíma len dňom uzákonenia, resp. dňom prisvojenia. Dedičské právo detí uzákonených milostou hlavy štátu resp. detí prisvojených je vedľa toho obmedzené aj čo do rozsahu, lebo ony nemôžu dediť po príbuzenstve otca a matky, alebo po príbuzenstve adoptívneho rodiča.

Jestli je niekto adoptívnym dieťaťom manželského páru, vtedy dedí podľa zákona po oboch adoptujúcich rodičoch; ale ovšem dedí vedľa toho aj po svojich pokrevných.

Dedenie manželské sa zakladá na podobne silnom sväzku, jako dedenie potomkov. Manželská láska, intímny pomer manželský, jednota tela a duše sú — podľa 48. I. Tripart. — tie základy, na nichž spočíva dedenie manželské. (Nam licet vir mulieri, et mulier viro non sit, neque censetur esse frater, sauginis propagatione, carnis tamen unione, et copulatione plus quam frater esse repetatur.) Z tohoto plynie, že manželia, keď potomkov niet, stoja si vzájomne najbližšie. A preto podľa uh. práva dedičského manžel predstihuje v dedení každého príbuzného, keď niet potomkov.

Manželské dedenie nebolo v uhor. práve vždycky vzájomné. Muž nemal pôvodne dedičského práva po žene, a mohol si z jej pozostalosti podržať jedine svadobný dar. (Movitosti manželkine pripadly dedictvom jej rodičom a pobočným príbuzným.)

Avšak zák. čl. XI. z r. 1687. stanovil pre šľachticov vzájomné a obojstranné dedenie manželské. Pre poddaných stanoví toto pravidlo až z čl. VIII. z r. 1840, odkiaľ ono prešlo podľa §. 14. Judexkuriálnej konferencie aj do dnešného právneho života.

Podľa §. 14. »Dočas. súdnych pravidiel» nastupuje dedenie manželské:

a) v nadobudnutom imaní, keď nieto priamych potomkov;

b) v imaní zdedenom, keď niet ani potomkov, ani predkov ani dedičov pobočných.

Keď niet potomkov, (po manželke ani potomkov nemanželských, lebo títo predčia manžela), vtedy prejde celý majetok zásadne na druhého manžela. Ale ponevác vetevné dedenie sa stretá v niektorých prípadoch s dedením manželským, musíme sa zabývať — aspoň zkrátka — aj vzájomným pomerom medzi dedením manželským a dedením vetevným. Najlepšie sa dá objasniť táto otázka, keď vyndeme z právnej povahy týchto inštitúcií.

Titulom dedenia manželského môže dedič či muž či žena, na rozdiel od dedičského práva vdovy, ktoré patrí len vdove, ale nikdy nie vdovcovi.

Dedenie manželské je *successio universalis*. Manžel-dedič dostane všetko, aj to, čo patrilo pozostavcovi ešte pred uzavrením sňatku. Avšak musí z neho vydať alebo vyplatiť všetko, o čom sa dokáže, že je »dedovizňou« (rodinným imanom). Preto hovorí právna veda i súdna prax, že »manželské dedenie pojíma celú pozostalosť, zaťaženú dedovizňou».

Keď chceme zovrubne uvádzať, na čo všetko sa vzťahuje dedenie manželské, musíme vetu štýlizovať takto: Dedič dostane celé imanie zostaviteľove, aj to, čo mu patrilo pred uzavrením sňatku, — ďalej i to, čo nadobudol počas života oddeleného (o sebe), nech by ono bolo trvalo jakokolvek dlho, — a konečne aj onú polovičku koakvizície, ktorá patrila titulu *coacquisitionis* zostaviteľovi. (V závorke nutno poznamenať, že manželovi prežívšiemu patrí aj druhá polovička koakvizície, avšak táto nie z dôvodu dedičstva, ale z dôvodu manželskej koakvizície jako samostatného titulu *inter vivos*).

Proti dedičskému právu manželovmu jako *successio univerzálnej* stojí jako *successio singularis* nárok vetevných dedičov (predkov alebo pobočných príbuzných), ktorí môžu žiadať od manžela-dediča vydanie alebo vyplatenie všetkého toho, čo pripadlo zostaviteľovi z ich vetve, tedy od nárokujúceho predka, alebo od takého ďalšieho predka, ktorý bol nánckujúcemu aj zostaviteľovi spoločným predkom. Podľa toho je tedy vetevné dedičstvo vlastne nárokom proti pozostalosti, ktorý sa ale nezakladá na poslednom porídení, ale na zákone. Avšak ten nárok, recte pohľadávka vzťahuje sa len na tak zvanú vetevnú hodnotu, resp. vetevný majetok, ktorý je určitý čo do pôvodu aj čo do dôvodu. Z toho nasleduje, že kto takýto vetevný nárok vznáša, musí ho aj dokázať. Tedy: keď by vetevný nárok dedičský nebol vznesený alebo nebol dokázaný, dedič není povinný vetevnej hodnote vydávať.

Keď preživší manžel preukáže, že po zostaviteľovi niet potomkov, dostane celú pozostalosť on sám, nemusí dokazovať pôvod pozostalostného imania. Vec sa tedy má tak, že celý majetok (aj vetevný) prípadne manželským dedením manželovi, jestli niekto nevznesie alebo nedokáže na pozostalosť vetevného nároku. Taký vetevný majetok, na ktorý niekto nevzniesol alebo nedokázal vetevného nároku dedičského, pripadá definitívnym dedičstvom prežívšiemu manželovi, a nazýva sa *uvvoľneným vetevným imaním*. A tak zase prideme k horejšíemu právnemu pravidlu, že dedenie manželské sa vzťahuje na celú pozostalosť, zaťaženú nárokom vetevným.

Kto vznáša dedičský nárok na dedovizeň z dôvodu vetevného, musí voči manželovi-dedičovi dokazovať, že jesto dedovizne, — v jakých rozmeroch a že patrí jemu, — lebo platí domienka, že všetko je nadobudnuté zostaviteľom. Avšak ponevác dedovizeň (vetevný majetok) musí byť z nadobudnutého majetku »reintegrovaná«, je ona značným obmedzením všeobecného dedičského práva manžela či manželky, ba môže ho aj vyčerpať. Na reintegráciu treba obrátiť v prípade potreby aj celú koakvizíciu.

Reintegrovaný musí byť len ten vetevný majetok, ktorý v dobe uzavretia sňatku existoval alebo bol nadobudnutý počas manželstva a nebol vyššou mocou alebo náhodou zničený. (*Curia* 1205/1911. 2434/1907, 260/1912 atď. Dr. Staud: *M. magánjog* str. 74., 76. 170. Dr. Szladits: *M. mjog vázlata* str. 340. 367.).

Manželské dedenie, jako vysvitá z citovaného už §. 14. »Dočas. súdnych pravidiel«, — je vzájomné a stejné tak pre manžela jako pre manželku. Stejná pravidlá platia pre oboch aj v tom smere, kedy niet manželského dedenia. Menovite niet ho, keď manželstvo prestalo, alebo jeho účinky prestaly z iného dôvodu, než smrťou. Na príklad: keď bolo uznané právoplatným rozsudkom za neplatné, alebo keď bolo právoplatne rozlú-

čené alebo rozvedené. Manželstvo v prípade rozvodu síce neprestalo, ale prestalo manželské súžitie, a tak prestala aj sanguinis propagatio, carnis unio et copulatio, propinquitas amoris», jako mravné základy dedenia manželského. V takýchto prípadoch tedy niet dedenia manželského a síce ani pre manžela, ktorý bol rozlukou, rozvodom atď. úplne nevinný. Pri domnelom manželstve len vtedy je možné dedie manželské, keď preživšia strana bola bonae fidei a niet po zostaviteľovi skutočnej vdovy alebo vdovca. Bo keď jesto, vtedy ich dedičské právo predčí putatívnu stranu manželskú, dôvodom silnejšieho práva.

Keď niet ani jedného z uvedených prípadov, — to jest, keď na príklad rozlukový alebo rozvodový rozsudok nenabyl moci práva ešte pred úmrtím zostaviteľovým, alebo keď manželia žijú oddelene len via facti, bez toho, aby boli rozlúčení, rozvedení, alebo aby ich manželstvo bolo uznané neplatným, — nemá preživšia strana dedičského práva manželského, bola-li ona príčinou faktického oddeleného žitia, lebo sa pokladá za nehodnú dedičtva. V tomto bode bola súdna praks uhorská drahú dobu hodne kolísavá. Avšak ponevác s podobného dôvodu uznáva sa obecné nehodnosť na vdovské právo, treba prijať a uznávať aj nehodnosť na dedenie manželské.

Keď mezostalo amí potomkov, amí preživšieho manžela (manželky), nasledujú podľa kmenového systému dedičského príbuzní vzostupní (ascendentes) a poboční (collaterales), jako všeobecní dedičia podľa zákona.

Ich dedenie podlieha stejnému obmedzeniu, jako dedenie manželské; je ono totiž tiež zafázené vetevným dedením.

Dedenie príbuzných vzostupných a pobočných je tedy v tom istom pomere k dedeniu vetevnému, jako dedenie manželské. Priamy dedič dostane tedy celú pozostalost, ale musí z nej vydat celé imanie vetevné (celú dedovízen).

Rozdiel medzi oboma spočíva v tom, že pri stretnutí dedenia manželského a vetevného stoja na každej strane iné oprávnené osoby; kdežto pri stretnutí dedenia príbuzných vzostupných a pobočných na jednej, a dedenia vetevného na druhej strane môžu byť oprávnené osoby na oboch stranách cele alebo čiastočne totožné, ale práve aj tak cele alebo čiastočne rozdielne. Prčina leží zrejme v tom, že obyčajné dedičstvo podľa zákona, jako aj dedičstvo vetevné pripadá za uvedených už predpokladov cele alebo z časti tým osobám.

V starom práve uhorskom nabýval otec pre syna a syn pre otca (§. 10. tit. 53. část I. Trip.) a preto dedil po synovi len rodič, a nikdy pobočný príbuzný. (Takto to bolo aj u osóh poddanských. Vid' zák. čl. VIII. z r. 1840). V imaní takto získanom nemohli rodičov reprezentovať príbuzní poboční, a tak siahal kmen len nadol in infinitum, kdežto nahor sa zarazil u rodiča. §§ 10—12. citovanej už Judexkuriálnej konferencie rozšírily počet parentél nahor in infinitum a zaviedly reprezentáciu aj v parentelách vzostupných. Tým bolo uvedené institucionálne zákonné dedenie pobočných príbuzných; a síce ohľadom celého pozostalostného imania, bez ohľadu na jeho pôvod.

Citované §§-y 10—12. Jud. konf. znejú takto:

§. 10.

»Keď niet potomkov, povolamí sú dedič, otec a matka, každý po onu hodnotu, ktorá pripadla zostaviteľovi od nich alebo od ich vetve, či už závetou alebo bez záveti; pri čom prechádza imanie pripadlé z otcovskej vetve zpät na otca, a imanie pripadlé z materskej vetve zpät na matku.

Činí-li pozostalost menej než imanie pripadnuvšie zostaviteľovi z vetve otcovskej i materskej, — delia sa s pozostalostou otec i mať v pomere hodnoty, ktorá pripadla zostaviteľovi od nich alebo od ich vetve.

Naproti tomu: prevyšuje-li pozostalost hodnotu, ktorá pripadla zostaviteľovi z vetve otcovskej i materskej: pripadne takéto získané (nadbudnuté) imanie (acquisitio) manželovi (manželke); keď týchto niet, delia sa o získané (nadbudnuté) časť otec i mať rovným dielom.

§. 11.

Keď otec, alebo mať nežijú, alebo nežije ani jeden z nich, zastupujú otca z otcovskej, matku z materskej vetve pochádzajúci poboční príbuzní.

§ 12.

Keď niet ani rodičov, ani od nich pochodiacich pobočných príbuzných, platí dedičský postup podľa zásad §§. 9., 10. a 11. pre deda a babičku, respektíve pre pobočných príbuzných, pochodiacich z nich; a keď títo nežijú: pre pradedu a prababičku, respektíve pobočných príbuzných, pochodiacich z nich; — a tak poporade pre ďalších predkov, respektíve pobočných príbuzných z nich pochodiacich.»

Čo sa týče dedičského postupu dedičov vzostupných a pobočných, — pravidlom je, že napred dedí parentela rodičov, potom parentela starých rodičov, potom dedov, potom pradedov atď. Fiskus nasleduje až potom, keď už vôbec niet dediča medzi príbuznými.

Celá predchodzia parentela vylučuje celú nasledujúcu.

a) V rodičovskej skupine dedí zpolovice otec, zpolovice matka. Zomre-li alebo vypadne-li niektorí rodič driev, pripadne jeho čiastka jure representationis jeho potomkom jako kmenu, kdežto druhú polovicu dedí druhý preživší rodič sám.

Bratia a sestry zostaviteľovi dedia tedy len v tom prípade, keď rodič zomrel alebo vypadol.

Polorodenci dedia len po rodičovi, ktorý im je so zostaviteľom spoločný.

b) Keď niet rodičov alebo ich potomkov, dedia starí rodičia. Keď niet potomkov po jednom páre starých rodičov, dedia v rovných polovicách starí rodičia druhého páru.

c) Potom prídu rodičia starých rodičov atď.

Musíme podotknúť, že pomer viacnásobného príbuzenstva zakladá aj pri tomto druhu dedenia nárok na viacnásobný dedičský podiel.

Uhorské právo dedičské sleduje myšlienku: zachovať rodinné imanie pre rodinu, a preto ho, — keď niet potomkov, — vracia tým, od nichž ono pochodí. Vetevné dedenie je podľa toho quasi pokračovaním dedenia potomského a jeho reštitúciu.

Vetevné dedenie sa deje podľa tých istých pravidiel, jako obyčajné dedenie vzostupného a pobočného príbuzenstva. Ale musíme doložiť, že nestačí púhy sväzok príbuzenský medzi zostaviteľom a dedičom, ale že musí byť medzi nimi aj skutočné fyzické pokrevenstvo. Curia rozhodla zás. nozh. 7801/1888. č. 127/1904. a četnými inými, že imanie, ktoré pripadlo adoptovanému od adoptanta, je pre predošlého imaním získaným a nie vetevným, ponač niet medzi nimi fyzického pokrevenstva.

Dedenie vetevné je podľa Jud. conf. successio singularis. A preto: kto zakladá svoj dedičský nárok na deductivo vetevné, musí dokázať, že pozostalostný majetok je vetevný.

Vetevným je nasledujúce imanie:

a) pre rodiča a jeho potomka všetko imanie, ktoré prešlo z tohoto rodiča na zostaviteľa;

b) pre starého rodiča a jeho potomka všetko, čo prešlo z tohoto starého rodiča na zostaviteľa;

c) atď., atď.

Dôležité je teda, že zostaviteľ a vetevný dedič musia mať spoločného pokrevného predka.

Pripadnutie môže byť priame alebo nepriame. Priame je, keď dedičstvo prešlo na zostaviteľa na príklad so starého rodiča; nepriame, — keď na príklad prešlo so starého rodiča na rodiča a až s rodiča na zostaviteľa!

Pod spadnosťou (pripadnutím, maď. »hárulás») rozumieme všetky druhy dedičstva, tak zákonného, jako zo záveti, jako i smluvného, a jako darovania pre prípad smrti, jako aj darovania medzi živými, jestli pochodí od predka. Naproti tomu nepatria sem obvyklé drobné (príležitostné) dárky, svadobné dary, jako ani zaopatrovacie alebo vychovacie náklady, ktoré byly výslovne darom poskytnuté. Avšak predmety a hodnoty, ktoré dajú rodiča do svadobnej výbavy, majú povahu pripadnutia vetevného.

Z tohoto výpočtu dedukujeme, že predmetom vetevného dedenia je hodnota onoho majetku, alebo — je-li ešte tu in natura, — onen majetok, ktorý pripadol zostaviteľovi od niektorého pokrevného predka dedičstvom alebo darom. A pod vetvou treba rozumieť niektorého predka a jeho pokrevné potomstvo. Príslušníci vetve tvoria tedy retaz, ktorú spája nielen pokrevenstvo, ale aj sám vetevný majetok. Tento vetevný majetok prechodí však nazpät na predkov len vnútri v tomto vetevnom sväzku. A preto platí základná veta, že vetevný majetok sa vracia len po onoho predka, od ktorého pochodí.

Predmetom vetevného dedenia je tedy tak zvaná vetevná hodnota (ági érték), ktorú treba určovať vždy podľa doby pripadnutia. Tedy podľa doby napadnutia dedičstva alebo podľa doby darovania. Vid' Raffay III. 547. Naproti tomu Curia 5378/1910., 5103/1910., 1354/1910. Dr. Szladits str. 367. a 368., Dr. Staud str. 170. a 171., podľa ktorých možno požadovať titulom vetevného dedenia — pokiaľ je tu in natura — vetevné imanie samo. Keď ho už niet in natura, vtedy jeho hodnotu, ktorú malo v dobe zčudzenia. (Toto je novšia stála prax). Avšak všeobecný dedič je povinný vydať vetevný majetok in natura, jestli ešte in natura existuje v pozostalosti. A síce musí ho vydať spolu aj s prírastkom. Avšak jestli odkázal zostaviteľ vetevnému dedičovi in natura onen majetok, ktorý by mu bol pripadol titulom zákonného dedenia vetevného aj bez záveti, vtedy vetevný dedič nemôže žiadať jeho hodnotu ešte raz.

Ale ponač je vetevné dedenie singularis successio, musí ono byť z pozostalosti uspokojené za každých okolností. A jestli už jeho hodnota není tu úplná, musí byť dosadená z ostatného majetku. Toto je takzvaná redintegrácia, ktorá je stanovená zák. čl. XLIX. z r. 1723 (časť I. §. 40), jako aj v Cur dec. č. 41.

Podotknúť treba, že vetevný majetok, ktorý bol zničený vyššou mocou alebo vôbec nezavinenu nehodou, není predmetom redintegrácie.

Podľa týchto zásad je možné, že redintegrácia vetevného majetku úplne vyčerpá celú pozostalost, takže všeobecnému dedičovi neostane nič. Treba poznamenať, že vetevný majetok a vetevné dedičstvo nie sú pojmy totožné. Vetevný majetok je hodnota, ktorá by mala byť redintegrovaná; vetevné dedičstvo ale hodnota, ktorá sa dostane vetevnému dedičovi v skutočnosti.

IV. praksi sa môže stretnúť a môže si konkurovať aj viac vetví. Není-li pozostalostné imanie dostatočné, aby mohla byť uspokojená

aj otcovská, aj materinská vetejná hodnota, vtedy nastupuje úmer-
né uspokojenie. (Jud. konf. č. I. §. 10.).

Dedenie vdovské.

Viď »Právny Obzor«, r. III. č. 1.—2., strana 22.).

Vdovské právo.

(Ibidem strana 22. a nasl.).

(Pokračovanie.)

Ivan Jurecký, radca Najvyššieho súdu.

Prípravy ďalšej novelizácie trestného súdneho po- riadku, platného na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi.

Denné časopisy priniesly zvesť o tom, že vláda v mesiaci
apríli 1923 podala Národnému zhromaždeniu návrh zákona
»O trestnom pojednávaní konanom podľa zák. čl. XXXIII.:1896.
proti osobám neprítomným».

Vládny návrh.

Z á k o n

o trestnom pojednávaní, konanom podľa trestného súdneho po-
riadku, zák. čl. XXXIII. z r. 1896., proti osobám neprítomným.

§ 1.

1. Hlavné pojednávanie pred súdom okresným, sborovým sú-
dom I. stolice, súdom porotným a odvolacie hlavné pojednávanie
pred súdnou tabulou i v tých prípadoch, keď obžalovaný musí byť
k nemu pozvaný (§§. 413. odst. 2., 423. Trp.) alebo má-li byť prevedený
v ňom dôkaz (§ 402. Trp.), možno konať i v neprítomnosti nedosta-
vivšieho sa obžalovaného, jestli sú zachované tieto podmienky
(§ 384. č. 6. Trp.).

a) že ide o trestný čin na ktorý je uložený ako trest hlavný,
najvýše 5-ročný trest na slobode, alebo trest na peniazoch,

b) že bol obžalovaný — s výnimkou pokračovania pred súdom
okresným — v predbežnom pokračovaní súdom vyslechnutý o celom
obsahu obvinenia,

c) že mu bolo predvolanie k hlavnému (odvolaciemu hlavnému)
pojednávaníu zavčas do vlastných rúk doručené (§§ 286. odst. 2.,
415. odst. 2. Trp.), leda že by obhájca jeho s prevedením hlavného
(odvolacieho hlavného) pojednávania v neprítomnosti obžalovaného
súhlasil.